

2025/2026. TANÉVBEN ÉRVÉNYES
TANTÁRGYI PROGRAM (II. évfolyamra iratkozó hallgatók részére)

Tantárgy teljes neve: IMMUNOLÓGIA ALAPJAI	
Képzés: egységes osztatlan képzés (gyógyszerész)	
Munkarend: nappali	
Tantárgy rövidített neve: Immunológia	
Tantárgy angol neve: Basic Immunology	
Tantárgy német neve: Grundlagen der Immunologie	
Tantárgy besorolása: <u>kötelező</u> /szabadon választható/kritériumkövetelmény	
Tantárgy neptun kódja: GYKGEN070E1M	
A tantárgy oktatásáért felelős szervezeti egység: ÁOK Genetikai, Sejt-és Immunbiológiai Intézet	
A tantárgyfelelős neve: Dr. Buzás Edit Elérhetőség: Semmelweis Egyetem, Genetikai, Sejt- és Immunbiológiai Intézet - Tel: 06-30-7444918 e-mail: buzas.edit@ semmelweis.hu	Beosztás, tudományos fokozat: Igazgató, Egyetemi tanár, MTA doktora, MTA levelező tagja
A tantárgy oktatásában résztvevő(k) neve(i): Dr. Buzás Edit Dr. Holub Marianna Dr. Komlósi Zsolt Dr. Molnár-Érsek Barbara Dr. Pállinger Éva	Beosztás, tudományos fokozat: Egy. tanár, MTA doktora, MTA levelező tagja Tanulmányi felelős, egy. docens, PhD egy. docens, PhD tudományos munkatárs, PhD egy. docens, PhD
A tantárgy heti óraszám: 2 óra elmélet 0 óra gyakorlat	A tantárgy kreditpontja: <p style="text-align: right;">2 kredit</p>
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja és feladata a képzés céljának megvalósításában: A gyógyszerész-hallgatók számára kidolgozott kurzus, melynek során az immunrendszer felépítése és működésének megismerése révén a hallgatók elméleti immunológiai alapokat kapnak a későbbi tantárgyak, úgymint Mikrobiológia és Gyógyszerhatástan immunológiai vonatkozású részeinek elsajátításához. Megismerteti a hallgatókat a patológiás állapotok modern gyógyszeres terápiájában használt immunológiai vonatkozású molekulák alapvető hatásmechanizmusával és az immunmodulációs eljárásokkal.	

A tantárgy rövid leírása:

Bemutatja az immunrendszer, a veleszületett és adaptív immunválasz alapvető sajátosságait. Tárgyalja az immunválaszban szereplő sejtek és molekulák létrejöttét, az antigénreceptorok genetikai diverzitásának kialakulását és a diverzitás szerepét a hatékony immunválaszban. Megismerteti a hallgatókat az immunológiai szabályozás folyamataival az egészséges szervezetben, ideértve a terhesség immunológiáját is. Ugyancsak tárgyalja az immunológiai folyamatok lefolyását és megváltozását egyes kóros állapotokban, pl. a fertőzések, tumoros állapotok, túlérzékenységi reakciók, autoimmunitás, immunhiányos állapotok, illetve a transzplantáció során. Megismerteti a hallgatókkal az immunterápia elméleti alapjait.

Az adott félévi kurzusra vonatkozó adatok

Tárgyfelvétel féléve	Kontakt elméleti óra	Kontakt gyakorlati óra	Kontakt demonstrációs gyakorlati óra (szeminárium)	Egyéni óra	Össz. óra	Meghirdetés gyakorisága	Konzultációk száma
4. félév	28	--	--	--	28	Őszi szemeszterben* Tavaszi szemeszterben* Mindkét szemeszterben* (* Megfelelő aláhúzendő)	--

A kurzus oktatásának időterve****Elméleti órák tematikája (heti bontásban):**

1. hét: Az immunrendszer feladatai, szervei és sejtjei
2. hét: A természetes immunitás alapjai
3. hét: A komplement rendszer
4. hét: Gyulladás és akutfázis reakció
5. hét: Antigén, antigénprezentáció, MHC-k
6. hét: Antigénreceptorok és keletkezésük
7. hét: A T-sejtek, sejtközvetített immunitás
8. hét: B-sejtek, humorális immunválasz
9. hét: Immunválasz fertőzésekben Immunhiányok
10. hét: Túlérzékenységi reakciók
11. hét: Tolerancia és autoimmunitás
12. hét: Tumorimmunológia
13. hét: Transzplantációs és terhesség-immunológia
14. hét: Immunfarmakológia, az immunterápiás eljárások elméleti háttere

Gyakorlati órák és tematikája: -

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tantárgyak is). A tematikák lehetséges átfedései:

Konzultációk rendje: Vizsgaidőszakban heti 1 alkalommal
<i>Kurzus követelményrendszere</i>
A kurzus felvételének előzetes követelménye(i): Genetika
A foglalkozásokon való részvétel követelményei, az elfogadható hiányzások mértéke, a távolmaradás igazolásának módja, pótlás lehetősége: Előfeltételi tárgy teljesítése, TVSZ szerint. Az előadást nem lehet pótolni.
Az érdemjegy kialakításának módja, a félévközi részteljesítmény-értékelések (beszámolók, zárthelyi dolgozatok) formája, száma, témakörei és időpontjai, értékelésbe beszámításuk módja, pótlási és javítási lehetőségek (TVSZ. 25.-28.§-ban foglaltak szerint): Írásbeli kollokvium: pontszámának el kell érnie az elégséges szintet (>50%) a kreditpontok megszerzéséhez. Az előadásokon az előadás anyagából miniteszt formájában bónuszpontok megszerzésére nyílik lehetőség. A megszerzett bónuszpontok vizsgapontszámra átváltva hozzáadódnak az eredményes írásbeli vizsgateszt pontszámához. A számonkérések során a mesterséges intelligencia használata nem megengedett.
A félév végi aláírás feltételei (TVSZ. 29.§-ban foglaltak szerint):
A hallgató félév során egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa, ezek leadási határideje:

Vizsgakövetelmények (tételsor, tesztvizsga témakörei, kötelezően elvárt paraméterek, ábrák, fogalmak, számítások listája, gyakorlati készségek, ill. a vizsgaként elismert projektfeladatok témakörei, teljesítésének és értékelésének kritériumai):

1. Az immunválasz feladatai, lefolyása, szervei és sejtjei Az immunológiai működés sajátosságai, immunológiai alapfogalmak. Az immunrendszer sejtjei és szervei. Antigén – epitóp –haptén fogalma.	TK 2. kiadás: TK 3-20
2. A természetes immunitás alapjai A természetes immunválaszban szerepet játszó sejtek és molekularendszerek funkciói; Az immunrendszer sejtjeinek vándorlása, adhézis molekulák; Fc-receptorok, Fagocita sejtek, fagocitózis; Citokinek és citokin receptorok. Mintázatfelismerő receptorok. Inflammaszóma.	TK 23-58, 80-88
3. A komplementrendszer A komplementrendszer felépítése és működése; nevezéktana; A komplement aktiváció útjai; szabályozása; komplement receptorok; Komplementgenetika; A komplementrendszer működésének biológiai hatásai.	TK 58-71
4. Gyulladás és akutfázis-reakció: Lokális gyulladás; A gyulladást és az akutfázis reakciót kiváltó hatások, mechanizmusok, szakaszaik, akutfázis fehérjék és funkcióik	TK 23, 36-40, 40-52, 57, 69-70, 180-184, 194-195, 162,
5. Antigénprezentáció, MHC-k A fő hisztokompatibilitási génkomplex, az antigénfeldolgozás és ~bemutatás útjai. Klasszikustól eltérő antigénprezentáció (CD1; keresztprezentáció; szuperantigének)	TK 71-80, 119-126
6. Antigénreceptorok és keletkezésük Az antigénreceptorok fajtái és szerkezetük; Az antigénreceptor sokféleség kialakulása: a szomatikus génátrendeződés; Az antigén receptorok expressziója, szolubilis receptorok keletkezése.; Hibridómák és monoklonális ellenanyagok. (Lásd gyakorlati anyagot is.)	TK 91-118
7. T-sejtek, sejtközvetített immunitás A T-sejtek differenciálódása és aktivációja; T-sejt szubpopulációk és szerepük; Sejtközvetített immunitás. Memória T-sejtek.	TK 127-142, 155-159, 161-162
8. B-sejtek, humorális immunválasz, B-sejtek aktivációja és differenciálódása, affinitás érés, izotípusváltás. Poliklonális – monoklonális antitestek. A humorális immunitás, a különböző izotípusú antitestek effektor funkciói. B1, B2 sejtek. Memória B-sejtek.	TK 143-151, 158-161, 175-179
9. Hiperszenzitivitási reakciók Az I-IV. túlérzékenységi reakciók. (Lásd a gyakorlati anyagot is.)	TK 186-193
10. Transzplantációs és terhesség-immunológia A szervátültetés és a rejekciós reakciók. A GVH reakció immunológiai háttere; Immunológiai párbeszéd az anya és a magzat között. A placenta szerepe a terhességi immuntolerancia kialakulásában. A magzat és az újszülöttek immunológiai védelme.	TK 215-216, 217-218
11. Autoimmunitás és tolerancia A centrális és perifériás immunológiai tolerancia. Természetes és kóros autoimmunitás. Az immunológiai <i>homunculus</i> és az immunignorancia.	TK 160-161, 175-179, 218-221
12. Immunválasz fertőzésekben; immunhiányos állapotok A szervezet antimikrobiális és parazita ellenes védekezése, a patogének menekülési stratégiái. Primer és szerzett immunhiányos állapotok.	TK 195-210, 222-225

<p>13. Tumor-immunológia Tumorantigének. Tumor ellenes immunválasz. A tumorsejtek menekülési stratégiái, a tumorelles immunterápia lehetőségei</p> <p>14. Immunológiai terápiák és az Immunfarmakológia alapjai. Az immunválasz befolyásolása. Antitestek terápiás értéke: „csupasz” antitestek, immunkonjugátumok. Monoklonális antitestek a terápiában: típusaik, mellékhatásaik. Ellenőrzőpont blokád. ADCC indukciója. Ellenanyag terápia fertőzésben, krónikus gyulladásos betegségekben, transzplantációban. TNF alfa, T és B sejtek, mint terápiás célpontok autoimmun megbetegedésekben. Egyéb biológiai terápiák: citokin terápia, IVIG, adjuváns alapú immunterápia. GVHR indukálása tumor terápiában. DC-terápia és onkolitikus-vírus terápia. Passzív és aktív immunizálás.</p>	<p>TK 210-215</p> <p>TK 180-184</p>
<p>A számonkérések során a mesterséges intelligencia használata nem megengedett.</p> <p>A félév végi számonkérés formája: írásbeli/szóbeli/gyakorlati feladat teljesítése/projektfeladat teljesítése/kombinált vizsga (TVSZ. 30.§ szerint)*</p> <p>* Megfelelő aláhúzendó</p>	
<p>A jegymegajánlás lehetősége és feltételei:</p> <p>-</p>	
<p>A tananyag elsajátításához, a tanulmányi teljesítmény értékelések teljesítéséhez szükséges ismeretek megszerzéséhez felhasználható alapvető jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom listáját, pontosan kijelölve, mely részük ismerete, melyik követelmény elsajátításához szükséges (pl. tételenkénti bontásban), valamint a felhasználható fontosabb technikai és egyéb segédeszközök, tanulmányi segédanyagok:</p> <p>Falus András, Buzás Edit, Holub Marianna Csilla, Rajnavölgyi Éva (Szerk.): Az immunológia alapjai. (második kiadás) Semmelweis Kiadó, Budapest, 2014. (TK)</p> <p>Előadás prezentációk http://gsi.semmelweis.hu/ és MOODLE</p> <p>A felkészülés során a mesterséges intelligencia használata a hallgató saját felelősségére lehetséges.</p>	
<p>Több féléves tantárgy esetén a párhuzamos felvétel lehetőségére, valamint az engedélyezés feltételeire vonatkozó oktatási-kutatási szervezeti egység álláspontja:</p> <p>igen*/nem*/egyéni elbírálás alapján* (* Megfelelő aláhúzendó)</p>	
<p>A tantárgyleírást készítette: dr Holub Marianna</p>	

** A tantárgy tematikáját oly módon kell meghatározni, hogy az lehetővé tegye más intézményben a kreditismerési döntéshozatalt, tartalmazza a megszerzendő ismeretek, elsajátítandó alkalmazási (rész)kézségek, (rész)kompetenciák és attitűdök leírását, reflektálva a szak képzési és kimeneti követelményeire.